

עירובין סח

מבואה דאית ביה תרי גברי רבבי כרבנן, לא ליתוי ביה לא עירוב ולא שיתוף? - מכאן למד המרדכי (סי' א"ח)

1) **הקנה דמצות לחזור אחר עירובי חצירות.** וכן כתב הגהמ"י בשם התוספות (ולא נמצא בפנינו) והוסיפו: וטעמא רבה אכיל, דלא לית ליה איסור לאפקי ולעילוי מכתים לחצירות ולמבוי. עכ"ל (והובא בבית יוסף ריש סי' שצה). וכ"כ

2) **האגדה (כאן):** מכאן משמע דמצוה לעשות עירוב. עכ"ל | וכ"כ הרשב"ץ (בתש" ח"ב סי' לו): ח"ו שיהיה חשש עבירה בתקני מבואות לת"ח, אבל הזריו בזה ה"ו משוכח, אדרבה הם תמהים בגמ' על מי שאפשר לו לתקן ואינו מתקן, דאמרי' בפ' הדר (סח ע"א) וכי מבואה דדיירין בה תרי גברי רבבי כרבנן וכי אנא טרידנא בנרסאי וכי. ונראה מכאן שאלמלא

3) **טודת הגירסא.** דרך ת"ח הוא לתקן, ומי שלבו נוקפו בזה - הדיטות גמורה היא או מינות נורקה בן | וזכות גדולה היא למתקן וכי. עכ"ל | וצוין בברכ"י סי' שסג ס"ק ב, ובכה"ח שם ס"ק כד. וכ"כ הטוש"ע (הטור ריש סי' שצה, והשו"ע שם וסי' שסג סעי' יג) | מצוה לחזור בין אחר עירובי חצירות בין אחר שיתופי מבואות. עכ"ל | וכתב הב"ח (ריש סי' שצה): דאע"ג דמערבין ומשתתפין גם לדבר הרשות, אבל מצוה לחזור אחריהם כדי שלא יגיעו לידי איסור, משא"כ עירובי תחומין דמערבין רק לדבר מצוה, אין מצוה לחזור אחריה, דאדרבה יכול להכשל על ידו להמשיך מחוץ לתחום, אלא דכדי לקיים את המצוה שהולך למענה - מותר לו לערב. עכ"ד. והלבוש (סי' שסו סעי' יג) כשהעתיק את דברי הטוש"ע הוסיף תיבת 'דרבנן', וכתב: מצוה דרבנן לחזור אחר עירובי חצירות וכי. עכ"ל. ומשמע לכאורה דהיא ממש מצות חכמים כחלק מתקנתם בעצם דין העירוב. אמנם התוספת שבת (סי' שסו ס"ק לח) כתב דאינו מצוה ממש אלא זהירות בעלמא. ועי' בתש" חתם סופר (ארי"ח סי' צט) שהזהיר מאד לכל קהל ישראל לתקן מבואותיהם בצורת הפתח או בשאר תיקונים, כדי שלא יכשלו רוב המון עם בהוצאה מרשות לרשות בשבת קודש, ושהדבר מוטל על הרב החשוב שבעיר. יעו"ש באורך (וע"ע גליוני הש"ס כאן). ועי' בשו"ת הר הכרמל (ארי"ח סי' יח) שכתב שראוי בכל עיר להעמיד על זה תלמיד חכם אחד או שניים, שילכו בכל ערב שבת קודם הכנסת שבת לפקח על עסקי עירובין, וגם עי"כ יודע אם נפסק קודם שבת או בשבת, יעו"ש (כה"ח סי' שסו ס"ק קכג בשם ארחות חיים [אחרון] סי' שסג ס"ק כא). [והרב הארי"ז ז"ל היה נוהג לקיים מצוה זו בכל ערב שבת, שלא כאותם הנהגים לעשותה משנה לשנה וכיו"ב. והיה מערב בכל עריש שני מיני עירובין, עירובי חצירות על לחם אחד, ושיתופי מבואות על לחם שני וכי (שער הכוונות סב ע"ד, כה"ח סי' שסו ס"ק קכד). ואין ראוי לתלמידי חכם לדור במבוי וחצר שאינם מעורבין (ריטב"א, כה"ח שם, ועי' מנחת ישראל דף נב ע"ד). והמתעקש ומנוע מלהעמיד עירוב הוא מחטיא רבים ועתיד ליתן את הדין (שו"ת אבני נור סי' רסו). וכופין בני מבוי זה את זה לעשות לחי וקורה למבוי (גמרא להלן פ סוע"א [עמש"כ שם], תוספתא כ"מ פ"א ה"ט, רי"ף בבא בתרא ה ע"א, רא"ש ב"ב פ"א סי' כג, טוש"ע חו"מ ריש סי' קסב [ועי' שו"ת משאת בנימין סי' ד]).

וע"ע באריכות בשו"ת משנה הלכות (ח"ח סי' סד-סט, קכג, קמא-קנ ועוד), מנחת ישראל דף קא ע"ד, נתיבות שבת (פכ"ו סעי' ג ע"ו), שו"ת הר צבי (ארי"ח ח"ב סוסי"י כב וסי' כד).

משך חכמה על ויקרא פרק כג פסוק כא

דע, דבדת האלקי יש מצות המקשרין ישראל לאביהן שבשמים, ויש מצות המקשרים ישראל זה לזה, כמו ציצית ותפילין ומזוזה הם מצות המקשרים ישראל להשם יתברך, וגמילות חסדים ותרומות ומעשרות המה מקשרים זה לזה. וכמשל זה יש בין שבת ליו"ט, שבשבת הלא לא יצא איש ממקומו, והוצאה אסורה, ומלאכת אוכל נפש אסורה, וא"כ כל איש ואיש בפני עצמו הוא, לבדו הוא יושב ועוסק בתורה, שהמה מקושרים אל השי"ת המרכז האמיתי, אשר כל ישראל המה קוים נפרדים המגיעים למרכז אחד, הוא השי"ת, ולסבת זה המה קשורים יחדיו, כמו שאמרו במד"ר (ד-ו) בני יעקב שעובדים לא-ל אחד נקראין נפש, אבל יום טוב הוא מהמצות המקשרים האומה זה לזה, לכן מלאכת אוכל נפש מותר, ואם יבואו אלף אורחים יאפה להם, עד כי אמרו (פסחים מו:): האופה מיו"ט לחול אינו לוקה כו' הואיל וחזי לאורחים, וכולן חייבין לעלות לרגל ולשמוח ולשמח, לכן הותרה הוצאה והבערה, (ביצה יב) שאל"כ לא יהיו מקושרים ומאוגדים זה לזה כאחד.

משך חכמה על דברים פרק ה פסוק טו

והנה המועדים האחרים המה רק על יחס הבורא אל האומה הישראלית, כמו פסח, עצרת סוכות, שהמה עדות רק על שהוציאם ממצרים והושיבם בענני כבוד, וכן ר"ה ויוה"כ על שנזכרים לפניו ומכפר עונם, א"כ אינם שייכים אל זר רק אל האומה הישראלית, לא כן שבת היא על יחס העולם אל יוצר בראשית הלא שייך אל כולם, ובכ"ז ניתנה דוקא לישראל וכמוש"ב, וזה שאמרו (ביצה טז) מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, כי אין זה רק מתנה טובה, כי אין יחס לה אל האומה מאל כל הנמצאים, ולכן שבת קביעה וקיימא (פסחים קיז:), כי הוא תלוי בקיום המציאות אשר ברא היחיד את עולמו, לא כן מועדים ישראל מקדשי לה (פסחים קיז:), כי הוא תלוי במציאות האומה וביחס האלדים להם אשר להם נתגלה בזרוע נטויה כו', ומפני זה הותרה ביום טוב מלאכת אוכל נפש מישראל, משום שישראל מקודשים מהשי"ת, והימים טובים מקודשים מישראל, שמציאותם תלוי במציאות האומה, לכן הותר לישראל המקדשים אותם, ואוכל נפש מישראל גדול מקודשתם, משא"כ שבת הוא מקודש מהשם בעצמו, כמו ישראל, לכן גם אוכל נפש אסור. וזה ישר